

➤ третій етап – застосування отриманих знань у ході практичного виконання аварійно-рятувальних робіт; завдання цього етапу закріпити знання і прищепити курсантам навички щодо застосування отриманих знань.

Вищою формою закріплення знань курсантів є підсумкові тактичні навчання, які проводяться з курсантами 4-го курсу щорічно разом із гарнізоном та іншими рятувальними службами на спеціальному полігоні в обстановці, максимально наближена їй до реальної.

Такий підхід дозволяє більш ефективно готувати курсантів до ліквідації наслідків НС.

ЛІТЕРАТУРА

1. Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту / затверджений наказом МНС України від 13.03.2012 р. № 575. – К., 2012. – 152 с.

2. Організація аварійно-рятувальних робіт: підручник за загальною редакцією В.П. Садкового; Аветісян В.Г., Сенчихін Ю.М., Кулаков С.В., Куліш Ю.О., Тригуб В.В. – Х: «Федорко», 2010. – 240 с.

Артем'єв С.Р., кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки факультету техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України;

Шароватова О.П., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки факультету техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Кафедра охорони праці та техногенно-екологічної безпеки університету (далі – ОПТЕБ) на сьогодні є єдиною кафедрою, яка випускає спеціалістів за трьома спеціалізаціями – «Екологічна безпека» (бакалаври та магістри), «Охорона праці» (бакалаври та магістри) та «Техногенно-екологічна безпека» (магістри). Кафедра будує свою навчально-наукову та профорієнтаційно-кураторську діяльність шляхом приділення уваги практичній складовій навчання.

Науково-педагогічними працівниками кафедри ОПТЕБ систематично проводяться спеціальні заняття, у процесі яких студенти мають можливість виявляти свої ораторські та дискусійні здібності. Наприклад, це можуть бути засідання на кшталт «парламентських слухань», на яких обговорюються питання щодо стану охорони праці у країні або важливих змін у нормативно-правовій базі, здійснюється порівняльний аналіз вітчизняного та європейського законодавства про охорону праці тощо.

Реальне наближення до виконання професійних обов'язків майбутні випускники кафедри мають також під час проходження навчальної виробничої практики в підрозділах виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у Харківській області. Тут вже котрий рік поспіль здійснюється стажування студентів та курсантів напряму підготовки «Охорона праці» на посаді страхового експерта з охорони праці.

Протягом усього періоду навчання в Національному університеті цивільного захисту України викладачі кафедри ОПТЕБ вимагають від студентів не лише засвоєння навчального матеріалу, але й вчать мислити масштабно, розвивають здібності до аналізу, узагальнення та планування, аби слухачі вміли регулювати типові ситуації організаційно-виробничого характеру, приймати самостійні рішення в реальних умовах професійної діяльності. Саме це сьогодні становить цінність майбутнього спеціаліста, забезпечує його конкурентоспроможність на ринку праці.

На кафедрі ОПТЕБ, аби кардинально поліпшити якість підготовки майбутніх спеціалістів з охорони праці, пріоритет надається практичним заняттям за конкретними, актуальними для сучасного виробництва темами, які проводять науково-педагогічні працівники кафедри. Основним завданням таких занять є поглиблення й закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях та у процесі самостійної роботи, і переведення їх у довготривалу пам'ять.

Так, починаючи з другого курсу навчання, у межах вивчення дисципліни «Виробнича санітарія», зі студентами та курсантами проводяться виїзні заняття на підприємствах (2–3 рази протягом навчального семестру). Перебуваючи на території того чи іншого виробництва, слухачі у реальному вимірі спостерігають санітарно-гігієнічні умови трудової діяльності, визначають шкідливі й небезпечні виробничі чинники, аналізують ефективність наявних систем і засобів захисту працюючих, ознайомлюються зі специфікою діяльності служби охорони праці конкретного підприємства.

Можливість на власні очі побачити та «приміряти» на себе свою майбутню професію дає студентам змогу усвідомити актуальність обраного шляху, необхідність і потребу суспільства у фахівцях саме в галузі охорони праці. Під час підбиття підсумків виїзних занять науково-педагогічні працівники на прикладі тієї чи іншої конкретної ситуації аналізують зі студентами досягнення або ж порушення та недоліки, накреслюють теоретичні і практичні шляхи їх подолання.

Для проведення виїзних занять кафедра ОПТЕБ залучає досвідчених фахівців з гігієни праці та професійної патології. Викроюючи час у своєму щільному графіку, лікарі-профпатологи детально розглядають зі студентами особливості та наслідки впливу шкідливих і небезпечних чинників виробничого середовища на організм працюючих, учать оцінювати важкість та на-

пруженість трудового процесу, аналізувати умови праці, що притаманні не лише робітничим професіям, але й спеціальностям інших сфер діяльності.

У межах вивчення дисципліни «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків на виробництві» до проведення занять залучаються досвідчені фахівці-практики з територіального управління Держпраці у Харківській області. Нерідко лекції читає сам начальник управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у Харківській області Валерій Предко. Крім того, традиційно він також очолює атестаційну комісію, перед якою майбутні фахівці захищають свої дипломні роботи.

Серед підприємств, установ та організацій, які тісно співпрацюють з освітянами, допомагаючи готувати кваліфікованих спеціалістів з охорони праці, слід відзначити ВАТ «Турбоатом», ДП Харківський машинобудівний завод «ФЕД», ТОВ «Нестле Україна», ПрАТ «Філіп Морріс Україна», ДП завод «Електроважмаш», ПФ «ГАЛС», ТОВ «Хлібозавод Салтівський», КП «Харківводоканал» та інші провідні компанії України. Співробітництво відбувається не лише у вигляді виїзних занять, але і шляхом проходження майбутніми фахівцями з охорони праці виробничої та переддипломної практики на зазначених підприємствах.

Науково-педагогічними працівниками кафедри – екологами за фахом також проводяться виїзні заняття на території природних заповідників (Гомільшани, Краснокутськ, Шаровка), у природничому музеї, на очисних спорудах (Диканьовка), підприємстві «ГАЛС», стадіоні «Металіст», в Еко-парку, кінологічному центрі МВС, фармацевтичній фірмі «Здоров'я» та ін.

Неодноразово для проведення лекцій з майбутніми екологами залучалися наукові працівники Національного Українського науково-дослідного інституту екологічних проблем, регіонального управління водних ресурсів Харківської області, ДП «Екоцентр-43» та ряду інших. Головою комісії з прийому екзаменів атестації бакалаврів та магістрів-екологів є начальник регіонального управління водних ресурсів Харківської області Жук Віталій Миколайович. З метою підвищення практичної складової навчання з 2012 року кафедра щорічно у травні місяці проводить практичні виїзні заняття з екологами 2-го курсу навчання на території навчального центру університету протягом 10 діб. Майбутні екологи мають змогу практично працювати на приладах спостереження, метеорології, брати проби ґрунтів та води, практично виконувати розрахунки на підставі проведення натурних досліджень.

Найбільш значущою подією 2018 року у вказаному аспекті був той факт, що напередодні Дня охорони праці завдяки докладним зусиллям колективу кафедри, Головного управління ДСНС України у Київській області та ректора університету, відбулося практичне виїзне заняття 44 студентів та курсантів факультету техногенно-екологічної безпеки на Чорнобильській АЕС. В історії нашого університету подібний виїзд екологів та фахівців охорони праці був здійснений вперше.

Заняття проводилося відповідно до наказу ректора університету №29 від 22 березня 2018 року у плідній співпраці із заступником начальника Головного управління ДСНС України у Київській області по зоні відчуження та зоні безумовного відселення полковником служби ЦЗ Підгурним Дмитром Олександровичем.

Метою проведення такого виїзного заняття було закріплення навичок курсантів і студентів з питань техногенного забруднення довкілля, до якого, зокрема, відноситься і радіаційне забруднення. Але до цього слід додати, що протягом тривалого періоду часу з боку курсантів та студентів екологічного напрямку підготовки тривали прохання стосовно виїзду саме на такий потужний об'єкт, як Чорнобильська АЕС.

Барило О.Г., кандидат технических наук, старший научный сотрудник, старший научный сотрудник научного отдела Института государственного управления в сфере гражданской защиты;

Потеряйко С.П., кандидат военных наук, доцент, старший научный сотрудник научного отдела Института государственного управления в сфере гражданской защиты;

Тищенко В.А., кандидат наук по государственному управлению, доцент, доцент кафедры Института государственного управления в сфере гражданской защиты

ПРОБЛЕМЫ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ ДЛЯ СФЕРЫ ГРАЖДАНСКОЙ ЗАЩИТЫ

В настоящее время, к сожалению, в Украине сложилась сложная обстановка, в результате которой население подвергается опасности вследствие возникновения чрезвычайных ситуаций – природного, техногенного, социального и военного характера. В таких условиях требования к подготовке руководителей всех звеньев государственного управления становятся более жесткими, а их ответственность за жизнь и здоровье людей возрастает.

Поэтому актуальным вопросом сегодня является организация и проведение обучения в сфере гражданской защиты.

Проблемные вопросы по усовершенствованию функционирования системы подготовки специалистов для сферы гражданской защиты освещались во многих научных исследованиях.

В. Садковой исследовал проблему по усовершенствованию ведомственного образования в системе ГСЧС Украины. Сформулировал вывод о том, что в настоящее время эта проблема обусловлена задачами реформирования системы кадров гражданской защиты [1].

Проблемные вопросы внедрения дистанционной формы обучения исследовали С. Домбровская и В. Левчук, которые отмечают, что дистанционное